

Celoletna naročnina znaša K 2.—. Posamezne številke po 10 vin.
 Uredništvo: Franc Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). Upravništvo: Ivan Podlesnik, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 12.

V Ljubljani, dne 12. septembra 1908.

Letnik I.

Na vsej črti naprej proti liberalnemu učiteljstvu!

Pri mladeniškem tečaju, 8. t. m. v Mirnu (pisan je na drugem mestu) se je sprejela soglasno med gromovitim pritrjevanjem sledeča resolucija:

„Mladiči, mladenke in možje iz cele Goriške, zbrani na stotine na mladeniškem tečaju v Mirnu pri Gorici, protestirajo proti sklepom in resolucijam svobodomiselnega učiteljstva v Gorici, ki se je ondi postavilo očito nasproti idealom krščanske in ljudske vzgoje, protestira pa ogorčeno tudi proti šolskim oblastem, ki, mesto da bi bile nepristranske, zapostavljajo krščansko misleče učiteljstvo za svobodomiselnim. Mladiški shod izjavlja, da bo vsak posameznik v mladiški organizaciji, kar je v njegovih močeh, delal na to, da onemogoči z bojem z vsemi sredstvi, ki so za to na razpolago, delovanje protikrščanskega učiteljstva v šoli in izvun šole.“

Se razume, da velja ta resolucija za krščanske mladiče in mladenke po celi slovenski deželi. Vsak član naše organizacije se prizadevaj, da jo v polnem obsegu izpolni. Način, kako, pojasni sledeči članek.

Mladiški tečaj.

Miren pri Gorici, 8. sept.

Naša mladina in kulturni boj.

(Govoril Fr. Terseglav.)

Te dni beremo v francoskih časopisih članke, po različnih revijah, posvetnih in nabožnih pa razprave o usodni krizi, v kateri se nahaja ravnozdan francoski cerkev. Pravzaprav je ta kriza le posledica vsega, kar se je ondi dozdal

godilo in izvršilo. Kaj je? Francoski cerkvi manjka duhovščine in kar je še hujše, če bo šlo tako naprej kot zdaj, če bo število Bogu posvečenih padalo v enakem razmerju s strahotno rednostjo, kakor to opazujemo zadnje dve leti, je utegne tako zmanjkati, da bo resna nevarnost za cerkev. Božji previdnosti ne moremo mi določati poti, po kateri dosega svoje vzvišene in nam slabotnejem nedoumne namene, pač pa smemo iz danih predpogojev sklepati, kaj se utegne zgoditi z veliko verjetnostjo, ako ne posežejo vmes činitelji, ki jih ne poznamo in ne moremo predslutiti. To je gotovo, da bo cerkev stala in obstala in Vsevišnjemu ne bo zmanjkalo čestilcev na zemlji, ki mu bodo nekrvavo daritev darovali, toda gledati moramo to stvar tudi z drugega stališča.

Čimmenj bo namreč na Francoskem duhovščine, temmenj bo ljudskih delavcev, delavcev na polju narodove dobrobiti in prosvete. To je za nas odločivne važnosti. Poveličeval se bo brezdvoma še dalje Bog, toda v praznih cerkvah. To je zato treba povdarjati, ker tudi na Slovenskem ne manjka plemenitih ljudi, ki pa tega prav ne vedo ločiti in življenje opazujejo le takorekoč iz mirne samostanske celice, kamor ne segajo valovi ljudskih strasti in burnega teženja človeških src, ki žalibog k dobremu pridejo večkrat šele, ko so okusili zlo in pregreho. Taki svetu tuji ljudje so v nevarnosti, da ne vpoštevajo, kar je poleg izpopolnitve in požlahtitve lastne osebnosti tudi nujno potrebno: namreč delo za druge, delo med drugimi, delo z drugimi! Mislim, da je na Francoskem ravno te vrste delomrznja, porojena iz napačne svetomrznosti, privedla katoličane do sedanjega kritiškega položaja. To je ravno, kar še danes vsi niso izprevideli: treba nam je svetih Pavlov, ki bodo sami šli iskat po cestah, po trgih, v zbirališča tistih, ki »nezna-

nemu Bogu« služijo, v bajte mož, ki znajo reš vsem vse postati!

Vrnimo se k Franciji. V semenišču v Albi-ju je število gojencev v enem samem letu padlo od 240 na 80, v Toursu od 80 na 40, v Clermont Ferrandu od 200 na 60. Enako je razmerje po drugih semeniščih. Naraščaja ni: dobro so pomerili nasprotniki krščanskega ljudstva, ko so katoliške naprave takorekoč izstradali. Toda važnejše za nas je vedeti, kako mislijo francoski katoličani temu zlu odpomoči. Vrše se v to svrhu konference, škofijski shodi itd., toda, če pogledamo, kakšni nasveti se tu stavljajo, se nam nehote za dogleden čas odpira še slabša bodočnost kot je bila žalostna preteklost; francoski katoličani ne vedo sredstva, še zdaj niso našli poti, ki vede iz te zagate. Usodno je to zaradi tega, ker je zelo slabo znamenje, ako organizem, ki je podlegel vnanjim in notranjim nasprotnikom, nima v sebi več zadostne sile, da se prenovi in preosnuje.

Nek učeni jezuit, ki se peča zdaj skoro izključno s tem vprašanjem, meni, da bi bilo najboljše, če bi se iz prižnice, spovednice, z vplivanjem na materè, predavanji in celo s primernimi igračami otrokom vcepljal smisel za lepoto duhovniškega zvanja, drugi pa ugovarjajo in zdi se jim boljše kot ta gotovo neizdatna sredstva zasnovati posebne odbore, ki bi podpirali gmotno sinove revnih starišev, da bi se posvetili Gospodovi službi. Pa to je zopet slabo v marsikaterem oziru: nagnetlo bi se v semenišča veliko takih, ki vanje ne spadajo. Zato predlagajo tretji, naj bi se pridobivalo premožnejše meščanske sloje za to, da bi dali svoje sinove študirati za duhovnike.

Samo tega se zdi, da ne pomisli vsakdo ali, kar je bolj verjetno, noben ne upa samemu sebi priznati, da niso žalibog ne revnejši ne premožnejši sloji v Franciji več voljni svoj zarod vzgajati za svečeniški poklic in to zato, ker četrtoletje doslednega »kulturnega boja« od strani svobodomiselstva brez resnega odpora od strani katoličanov ni ostalo brez trajnih in globokokorenečih sadov, kar je čisto naravno. Glejte, zato sem vam vse to omenjal, da spoznate na stvarni in nepretirani sliki o položaju. do kam vede dosledno izpeljan boj proti krščanstvu in 2. še boj zaradi tega, da vidite, kako daleč katoličani po lastni krivdi lahko pridejo, ako se mnogoterim protikrščanskim težnjam v naši dobi ne postavijo v bran v pravem času in na pravi način.

Kar smo tu premotrili, to je vse posledica »kulturnega boja«. Kaj je kulturni boj? tako povprašujete. Boj za prosveto. Boj za umsko prosveto, za to, katera načela naj bi človeštvo priznalo za resnična, za pravno prosveto, za to, kaj naj bi ljudstvo smatralo za dobro, kaj za zlo in po katerem spoznanju uravnalo svoje življenje. In tu vidimo načelno ločitev med človeštvom že odnekdaj; za nas je važna le, kako se ta boj vrši med krščanskomislečimi in krščanstvu nasprotnimi. Razlika, ki iz nje izvira

boj, je tale: Mi si na temeljno kulturno vprašanje človeštva, vprašanje, ki iz njega kali vsa prosveta, na vprašanje: O d k o d, k a m i n č e m u odgovarjamo čisto drugače, skoroda ravno nasprotno, kot nekrščani in krščanstvu odtujeni. Odkod? Mi vemo in verujemo, da od vseumnega in vsedobrotnega bitja, ki je od svetovja bistveno različno. Kam? Do skoro neskončne izpopolnitve, do bogapodobnosti, ker nosimo pečat božanstva na svojem čelu. Čemu? Da povečujemo Vseum, ki nas je ustvaril in sebe dovršimo, da bomo kdaj z Njim eno, v kolikor to moremo. In nasprotniki? Odkod? »Vsemogoča natura«, »večna prasnov«, »železni zakoni«, »svetovna duša«, »vsemir« itd. jih je porodil ali pa so se iz »duha svetovja« zaiskrili, morda pa so le »pojavni neznanega«, morda pa jih v resnici niti ni in so, kakor vse drugo, le prevara, nič v večnem krogotoku snovi in sile — to, glejte je njih vera, tak odgovor na to vprašanje. Kam? Bogve; saj tudi ne vedo, čemu? Čemu? Če Boga ni, je norost vse hrepenenje po vzorih, po ciljih. po izpopolnitvi. Živimo pač samo, da živimo.

Draga slovenska mladina — tukaj vidiš, kako je tesna zveza med v e r o i n p r o s v e t o, kulturo! Le vera zamore dati prosveti smoter, po katerem naj ta teži, kakor le vera sploh celemu življenju daje pravi namen in pomen. V e d a do tega nima ključa. Zato je svobodomiselstvo ravno v tem vprašanju tako razdeljeno med seboj, tako neenotno in brezplodno vsaj v tem oziru. Ali je človek le višje razvita žival, kar je najdoslednejši izmed svobodomislecov prekrstil v »n a d č l o v e k a«, ki ima edino ta smoter na zemlji, da potepta in pogazi slabotne in bedne soljudi in se uveljavi v vsi svoji kruti moči? Ali je država, družba, »kulturni napredek« človeštva tisti bog, ki naj bo namen življenju in stremljenju posameznika, kakor hoče drug pošten svobodomislec, dasi mora priznati, da ta cilj nikogar ne more osrečiti, zlasti, ker »kulturni napredek« človeštva dostikrat ni združen z npravnim napredkom? ...

Da je boj med tako nasprotujočima si prosvetama, je gotovo. Mora biti in tudi vedno bo. Nani gre samo za to, da označimo, da jasno določimo naše stališče v tem boju, da zaznamujemo mesto, kje ima v tem boju stati in se bojevati naša slovenska mladeniška in dekliška organizacija in kako se ima bojevati.

Kako? To je gotovo, da v s p e š n o le potom organizacije. In bodi za vselej povedano, da, dokler so razmere takšne kot sedaj — in tudi nadaljni razvoj bo šel naprej v tej smeri — mora naša mladinska organizacija biti prava kulturna b o j n a organizacija! Potom organizacije, smo dejali. Zakaj? Posameznik dandanašnji ne doseže veliko. Zakaj? Misli in nazori so dandanašnji zelo poceni, ker je ponudba večja kot povpraševanje; v vsakem kotu se v naših dneh oglasi kak prerok. Na moderno človeštvo, ki je tako zelo nedovzetno za umske dokaze, ki zlasti kar se vere tiče, naglašja zgolj ču-

s t v e n o stran, ki je tako od dvomov razjedeno in nezaupno nasproti vsakemu spoznanju, tako kritično, na to človeštvo se dá vplivati le potom m a s e, množine, silne moči, ki kipi iz stotin, iz organiziranih tisočev! Drugič pa le organizacija da je pravih, dosegljivih ciljev in primerna, dobro proračunana sredstva za to, dočim se posameznik, tudi in morda prav za to, ker je talent, izgubi kmalu v meglenih, nebotičnih, pa neizpeljivih idealih, ki napravi o zlasti iz mladeničev mrkoglede, neveselic, nezdrave, otožne sanjače.

Potom organizacije. Pa na kakšen način? S tem, da bo krščanskomisleča mladina z nasprotnikom k o n k u r i r a l a na vseh poljih in v vseh panogah prosvete. Kulturni boj je konkurenčni boj. Veliko več bo izdala tekma z nasprotniki v praktičnem prosvetnem delu kot pa učene verskoobrambene knjige. Glejmo, da bodo naša društva prirejala boljše igre, gojila boljše petje, vzornejšo telovadbo, dovršenejše tečajne kot pa nasprotna. Pomislimo. Danes zborujejo v Ljubljani svobodomiselci. Če bi mi ne bili izpeljali naše organizacije tako dobro, kakršno vidimo danes pred seboj, bi se po pravici smeli in morali bati »svobodomiselcev«. Danes mirno lahko rečemo, ne da bi same sebe morali nalagati, da se nam jih ni treba. L j u d s t v a ni v njihovih vrstah; prehiteli smo jih, izrinili iz konkurenčnega torišča in v tem je skrivnost našega uspeha.

Včeraj in predvčerajšnjem je nedaleč odtu zborovalo v Gorici svobodomiselno učiteljstvo. Še nikoli, kar je slovensko ljudstvo organizirano, niso padle take ojstre besede, se niso storili tako krščanstvu nasprotni sklepi z namenom, udejestviti jih med ljudstvom, kakor ravno na tem goriškem shodu. Tudi temu smemo danes mirno gledati nasproti. Ne bodo nas več pofrancoziii! Danes lahko naznačimo, s katerim orožjem bomo odbijali napade brezverskega učiteljstva, ker vemo, da ne bomo zastoj in zaman tratili v to svojih moči. Slovenski mladenič naj hodi za liberalnim učiteljem korak za korakom kakor čuvar polja za sejavcem strupenega semena in naj sproti pohodi morilne kali, komaj ko jih ljudski sovražnik položi v brazdo. Z a g r e n i t i moramo liberalnemu učiteljstvu življenje in sicer s tem, da onemogočimo že začetek njihovega dela, poderemo, še predno začne zidati, razdiramo sproti in takoj, kar oni imajo za najdražje — njihov trud, njihova prizadevanja, njihovo življenjsko nalogo.

Cerkveni govornik je danes dejal, da se krščanstvu večkrat ne nasprotuje iz same zlobe, temveč za to, ker so ideali krščantva previsoki za mnogokatero. Če to velja — in to res velja — velja najbolj in v prvi vrsti za svobodomiseljno učiteljstvo. Svobodomiselni dijak n. pr. vendarle večalimenj proučuje ali se vsaj informira o našem svetovnem naziranju, veliko bere itd. Liberalni učitelj pa ima to, kar piše »Soča« ali pa kar prepisuje »Naprej«, za edino

modrost, ker druge modrosti sploh ni videl in proučil. Zato bodi naša mladeniška organizacija kulturna tudi v tem oziru, da pripravi te nasprotnike do tega, da se bodo več učili, da se jim bo duševno obzorje razširilo. Če bodo hoteli obstati, bodo morali z nami konkurirati in če hočejo količkaj z uspehom konkurirati, bodo morali nekoliko globlje razmotrivati in se pečati s stvarmi, ki jih danes ne umejo in ravno zaradi tega napada o, ker jih ne razumejo.

Kulturni boj nikdar ne bo prenehal, to pomnimo! Če to doseže slov. mladeniška organizacija, do se bo ta boj kedaj bil na obeh straneh pošteno in načelno, potem je skoro vse dosegla. Potem bomo smeli reči, da jo nismo zastoj zasnovali.

Mladeniški tečaj.

(Škofja Loka, 27. julija.)

Socializem.

(Predaval dr. Aleš Ušeničnik.)

II.

Hrepenenje po sreči se skorajda naravno izprevrže v socialistično mišljenje, kjer ni več vere v posmrtno življenje in v nebesa. Če ni Boga, če ni posmrtnega življenja, če ni sreče onkraj groba, tedaj nam ne ostane drugega kakor zemlja. Tedaj si je treba na zemlji ustanoviti nebesa. Nagon po sreči nas žene dalje in dalje, brez miru, brez pokoja — če ni nič onostran groba, tedaj zadovoljimo ta nagon na zemlji: na zemlji bodimo veseli, uživajmo, polastimo se sreče. Jejmo in pijmo in privoščimo si vsega, kar si poželi srce! A kako, če pa nimamo? Kaj pravite to: če pa nimamo? Za vse je svet dovolj bogat! Zakaj bi uživali le drugi? Ali imajo drugi večje pravice do sreče? Zakaj? Mi jim te pravice ne moremo priznati. Ljudje smo, kakor oni; po sreči hrepeni naše srce kakor njihovo; kar daje zemlja, to daje na porabo vsem. Enaka pravica za vse. Po smrti ni nič — tedaj tudi za vse enaka nebesa na zemlji! Vse naj bo vseh; če pa to ni mogoče, naj pa bo vse družabno, a družba naj daje vsem, kar jim gre in kar jim treba. Kapitalizem je dal vse le nekaterim; le nekaterim je pogrnil bogato mizo življenja, drugim je prepustil delo in trud, a za delo in trud lakoto. Naj vlada socializem, ki bo pogrnil mizo za vse, ki bo vsem dal piti iz kupe življenja, veselja in radosti!

Socialna demokracija.

Glejte, to je drugi vzrok, da je zadobil socializem v naši dobi tako moč! V naši dobi se je silno razširilo b r e z v e r s t v o, najprej v »višjih krogih«, potem pa se je počasi razlezlo tudi med preprosto ljudstvo, med delavske stanovce. Mnogi so si pač mislili, ko so gledali, kako se gospoda ne briga ne za Boga, ne za večnost: kaže, da vera ni potrebna, če ne, bi je modra gospoda ne vrgla kar tako kratkomalo

v kot; ako pa gospoda lahko živi brez vere, zakaj bi morala biti dobra samo za nas? In delavci so posnemali zgled gospode, vrgli so vero iz src, smejať so se začeli evangeliju o Bogu in večnosti, o srečnem domu v nebesih, in dejali so: na zemlji, tu je naš dom, tu je naša sreča! In gledali so, kako gospoda živi, kako uživa, kako se oblači, kako se udaja nasladam življenja, in dejali so: kar gre gospodi, gre tudi nam; zakaj bi si mi ne privoščili, kar ponuja svet, zakaj bi se mi branili smeha in greha. Tudi greha, saj če ni Boga, greh ni nič! Greh je le, pustiti gospodi, da bi se sama dobro imea. A pokazalo se je, da si je gospoda lahko privoščila, ker si je imea s čim. Delavci niso imeli nič, a nič je kvečjemu za oči dober. Kaj naravno je bilo, da se je proletarcev polastila mržnja, da se jim je v srcu zbudilo sovraštvo do onih, ki kaj imajo. Tedaj pa so vstali še modrijani, ki so začeli oznanjati, da je lastnina tujina, da je lastnina tatvina; vstal je Karl Marx, ki je dokazoval, da je kapital zgoščeno delo delavcev, izsesana kri proletarcev, utrgana plača trpinov. Ali je še čudo, da je tisto mrklo sovraštvo naraščalo, da je začelo prevzemati celo delavsko vrste, da je začelo vse delavstvo čutiti med seboj neko skupnost, da se je začelo skupno navduševati za boj zoper kapitaliste? Kaj čuda, da se je jel širiti socializem, ki bi zopet vrnil enakost vsem, ki bi vrnil tudi delavskim stanovom staro pravico, pravico do vsega zaslužka, pravico do vsega izdelka, pravico do polne plače, ki gre delu? Rado je verjelo delavstvo tistim, ki so jim oznanjali, da bo s socializmom napočila za človeštvo nova, lepša doba, ko bo vladala povsod pravica, ko bo sreča delež vseh zemljanov, tudi doslej zatiranih trpinov. Še rajši je verjelo, da se ni nič zanesti na obljube in obete bogatašev, ampak da mora zaupati delavstvo le v svojo moč. S svojo močjo mora osvoboditi sebe, in tako bo osvobodila vse človeštvo! Doslej so vladali mogočni in bogati, poslej morajo vladati teptani in bedni. Tisti, ki so sami izkusili, kaj je beda, kaj trpljenje, ne bodo privoščili bede in trpljenja nikomur, tudi svojim zatiravcem ne! Delavsko ljudstvo mora poslej vladati: — **demokracija!**

Tako sta dve misli prevzeli delavske vrste: socializem in demokracija. Vse mora biti družabno, a v družbi mora vladati ljudstvo. Tako je zadobil socializem neko gotovo obliko in v tej obliki živi dandanes. To je **s o c i a l n a d e m o k r a c i j a**. Demokracija, a s socialističnimi cilji; socializem, a demokratičen! Vsa produkcija naj bo v rokah družbe (socialna), a v družbi naj bo gospod vse ljudstvo (demokracija)!

In socializem se je razširil že malone po vsem svetu. Povsod, kjer je začel kapitalizem svoje izkoriščajoče gospodarstvo, se širi tudi socializem. Zakaj, sanje o sreči žive v vsakem srcu in vsak delavec trpin rad posluša prerok-socialiste, ko mu obetajo svobodo in srečo. Če pa je svet delavcu-trpinu zamoril še vero, te-

daj mu sploh ne sije v pusto življenje drugi up, kakor socializem. — To je v velikih potezah slika socializma. Prav tako v velikih potezah pa narišimo tudi sodbo o njem!

Socializem socialne demokracije je nemogoč.

Že stari poganski modrijan Aristotel je razmišljal o komunizmu in socializmu, in njegova sodba je bila ta, da obeta na videz nekaj jako lepega, a da tega nikdar dati ne bi mogel. Lepo življenje obeta socializem, a ko bi enkrat zavladal, bi se pokazalo, da bi bilo življenje nemogoče. Zakaj? Cela vrsta vzrokov je, a dosti je, če navedemo z Aristotelom tri. Prvič: socializem je sploh nemogoč, ker se delo ne dá tako organizirati. Po socializmu bi bili vsi delavci v službi družbe. Kdo bo vodil delo in porazdeljeval delavce? Kdo bo zadovoljen v državi enakosti, ko mu odkažejo najnižja in najgrša dela? Ali se bodo v višjih službah vrstili? Če se bodo vrstili, ne bo nihče sposoben; če se ne bodo vrstili, ne bo nihče zadovoljen. Ali si bo vsak sam volil delo? Če si bo vsak sam volil, ne bo nobenega reda, za to delo bo preveč delavcev, za ono premalo; če si ne bo vsak sam volil, ne bo nobene svobode, ampak tiranija. V sedanji družbi je drugače. Borba za obstanek sama porazdeli delavce in ukaže vsakemu svoje mesto. A socializem načeloma oznanja popolno enakost. Drugič: v socializmu je nemogoče porazdeliti prav pridelke. Nekateri pravijo: vsak naj dobi, kar zasluži. Kar zasluži? Kdo bo to določil? Socializem je nauk popolne enakosti. Po čem se bo torej meril zaslužek? Po enakem izdelku? Boini, slabotni ne morejo toliko izdelati, a zdi se, da jim gre enak zaslužek, ker imajo lahko najboljšo voljo in največjo pridnost. Ali po pridnosti? A kako je mogoče meriti pridnost? Drugi pravijo: vsak naj dobi, kar mu treba. Lenuh tudi potrebuje, a zasluži gotovo ne. Ali naj se torej pridni trudi za lenuhe? Kje je tu pravica, kje enakost? Tretjič: v socializmu ne bi bilo tega, kar je početek vsega napredka, interesa za delo, zanimanja za delo, nagiba za delo. Čemu bi se človek trudil, če pa itak dobi, kar mu treba? Dandanes je drugače. Z delom, s podjetnostjo, z novimi izumi si človek zboljša življenske razmere. To ga žene naprej in naprej in tako ta interes jamči, da delo ne zastane, da ne zastane napredek. Vsak naj sam razmišlja o tem in pritr dil bo Aristotelu, da je socializem le zlat sen, ki se pa nikdar uresničiti ne more. Ko bi zavladal socializem, bi zavlada li obenem nered, zmeda, nevolja, prepiri, upori, prekucije, ki bi kmalu pokopali socializem in vse njegove obete.

Pravi socializem.

Ali torej nima socializem nič dobrega? Pač! Dve stvari je pospešil: demokratično misel in socialno mišsel.

Tak socializem, kakor ga oznanjajo socialisti, ni mogoč, a mogoč je vendar nekak omejen socializem. Namreč: mogoča je organiza-

cija ljudstva. Delavski stanovi naj se organizirajo in organizirani bodo zopet močni. Posamezne je kapitalizem lahko gospodarsko razbil in ubil, organiziranih ne bo mogel. Posamezni niso bili zmožni konkurence, organizirani bodo odločevali tudi na svetovnem trgu. Liberalizem je uvedel razbrzdano svobodo, socializem podarja upravičeno socialno misel, da družba ni le kup ljudi, ampak da je neka zveza, kjer so vsi drug na drugega navezani, kjer morajo drug drugemu pomagati, in kadar samopomoč ni zadostna, mora pomagati vsa družba, država.

Tudi demokratično misel po pravici podarja socializem. Popolna enakost na svetu ni mogoča — v tem se socializem moti, — a mogoča je večja enakost. Prav je, da ljudstvo dobi več pravic in več besede, kakor pa je imelo doslej.

Če pa naj se to doseže, če naj zavlada v družbi zdrava socialna in prava demokratična misel, je treba v družbi močnega čuta pravičnosti in prave ljubezni; treba je prave zavesti o tem, kaj je človek, kaj je njegov namen, kaj je družba in kaj je namen družbe. Te zavesti pa socializem nima in je zato tudi dati ne more. To zavest ima in daje le krščanstvo.

Češka po našem zgledu!

Iz čeških Budějovic smo od uredništva lista „Hlas lidu“ dobili veselo sporočilo, da se je ondi 23. julija vršil „dan čeških krščanskih socialcev“, kjer je že nastopilo 45 telovadcev ondotne krščanske organizacije po vzoru našel Kroj si v kratkem napravijo. Obvestilo konča s pozdravom: Na zdravje fantje!

Prisrčno se radujemo gibanja čeških katolikov in bomo gledali na to, da z našimi brati stopimo v čim najožji stik. Tudi našo „Mladost“ boro ondi. Ponosni smo na to; češkim bratom pa kličemo: Le naprej tako za krščansko prerojenje v starodavnem kraljestvu sv. Vavla!

Notranjski mladini!

Skoro prepozno za to številko, smo dobili sledeče obvestilo (krajsamo):

27. t. m. se vrši mladeniški shod za Notranjsko v Cerknici. Vzpored: 1. Ob 1/2 10 dopoldne skupen obhod po trgu do cerkve, kjer se poje sv. maša z nagovorom. 2. Zborovanje na prostem ali pa v prostorih „Posojilnice“. 3. Ob 1. uri kosilo. 4. Popoldne: a) Slovesne litanije, b) telovadba. Ob slabem vremenu mesto telovadbe predstava. 5. Veselica ali izlet v Škocjan pri Rakeku. Obširnejše obvestilo sledi. **Priljubljeni odbor.**

Sporod naših prireditev.

Pred vsem beležimo ustanovitev telovadnega odseka v Hotedršici. Na zdar!

13. septembra. Ustanovitev telovadnih odsekov v Kamnigoric in Brezjah. V Kamnigoric predavata dr. L. Pogačnik in J. Podlesnik, na Brezjah pa Fr. Puc. Popoldne istega dne se vrši že naznanjena javna telovadba v Radovljici.

Isti dan je tudi mladeniški shod v Poljčanah na Štajerskem, kjer se tudi ustanovi telovadni odsek.

20. septembra. Javna telovadba v Mengšu.

20. septembra. Javna telovadba v Mengšu. — Ustanovitev telovadnega odseka v Borovnici. Tej ustanovitvi prisostvuje vrhniški telovadni odsek, ki pri tej priliki priredi javno telovadbo.

* O tej prireditvi, ki jo z veseljem pozdravljamo, Z. T. O. še ni mogla sklepati, zato se natančnejša definitivna določila objavijo prihodnjič ali pa poroča pripravljavnemu odboru. O. U.

27. septembra. Ustanovitev telovadnega odseka v Košani. V kratkem se ustanovi tudi telovadni odsek v Šmartnem pod Šmarno goro.

4. oktobra. Javna telovadba telovadnega odseka v Cerknem na Goriškem. Sodelujeta idrijski in vipavski odsek. — Ustanovitev telovadnega odseka v Črnomlju in javna telovadba metliškega odseka ob ti priliki.

Gorenjci pri Kraljici naše domovine.

Nenadoma so prošli teden aranžirali naši telovadci izlet na Brezje, kjer se je vršila preteklo nedeljo obletnica kronanja Brezmadežne v navzočnosti goriškega nadškofa dr. Sedeja.

V Radovljici.

Jutranji vlak je pripeljal v Radovljico zastopnike ljubljanskega, šentviškega in škofjeloškega odseka. V Radovljici so jih čakali radovljiški in jeseniški telovadci. Takoj po prihodu so se vrste uredile in odkorakale na Brezje. Krasna pot med gozdnim zelenjem, lepo jutro in vesela srca mladine so obetala, da bo to lep dan, vreden lepih dni, ki so jih že v letošnjem letu doživeli naši telovadci. Četrť ure pred Brezjem so jih čakali zastopniki tržiškega odseka. Vseh mladeničev je bilo 75 v kroji, 24 brez kroja. Lepa četa, katero so ljudje navdušeno pozdravljali.

Na Brezjah.

Nekaj minut po 10. uri so prikorakali telovadci na Brezje, ki so kazala ta dan slavnostno lice. Vse je bilo v zastavah in mlajih. Po tričetrturnem odmoru so se podali telovadci v cerkev, kjer so napravili od velikega oltarja do vrat po sredi cerkve špalir prevzvišenemu vladiki in prečastiti duhovščini, ki je prisostvovala pontifikalni maši metropolita. Zatem pa so imeli mladeniči svojo mašo v kapelici Matere Božje, katero je daroval gospod kaplan Zabret. Pred mašo je pristopilo mnogo mladeničev k sv. obhajilu.

V prostornem salonu Gabrijelčičeve gostilne je bilo po maši pripravljeno skupno kosilo. Po obedu so odkorakali telovadci na samostanski vrt, kjer so se pripravili za proste vaje. Prevzvišeni metropolit je stopil na teraso, obdan od mnogoštevilne gorenjske duhovščine. Tedaj se mu je poklonilo predsedstvo Z. T. O., v katere imenu je pozdravil nadškofa dr. Lovro Pogačnik, ki je v svojem nagovoru povdarjal, da je današnji izlet spontana prireditev organizirane slovenske mladine, ki je prihitela na ta najsvetejši kraj slovenske zemlje, da se pokloni Nji, ki je naša zaščitnica, in da se pokloni najvišjemu slovenskemu cerkvenemu dostojanstveniku. Trije cilji, tri zvezde vodnice, ki vodijo to mladino, je dejal govornik, ti so: vera, domovina in demokratizem. Na te cilje prisegamo, tem vzorom sledimo. Smo pa dolžni premisljivemu nadškofu še posebno zahvalo, ker je tudi on s toliko navdušenostjo priporočal v ožji svoji domovini našo organizacijo. Obljubiamo, da bo Z. T. O. z vsemi svojimi močmi podpirala mladeniško gibanje na Goriškem.

Presvitli metropolit se je zahvalil za predsednikov pozdrav ter v svojem lepem govoru navduševal mladeniče, da naj ostanejo zvesti svojim vzorom. Mladina je naša bodočnost in te nam ni treba biti strah, ako vidimo, kako dela, kako se giblje, kako je verska in kako disciplinirana naša mladina. Blagoslavljam Vas in Vaše delo, ki naj rodi mnogo lepih sadov!

Nato je izvajalo 32 telovadcev pod vodstvom zvezinega načelnika brata Jeločnika lep rajalen pohod, proste vaje in rajalni odhod. Slikovit je bil ta nastop v rdečih srajcah in lep in navdušujoč vsled svoje natančno pravilne izvedbe.

Pri odhodu iz vrta so vsi telovadci defilirali mimo nadškofa.

Bog čuvaj slovensko domovino!

Po nastopu so se zbrali telovadci zopet v salonu Gabrijelčičeve gostilne h kratkemu odmoru. Dr. Pogačnik, predsednik Z. T. O., se je oglasil k besedi ter se v lepem svojem govoru zahvalil bratom za navdušenje, s katerim so prihitali danes na Brezje, dalje za njih vzorni nastop in že tolikokrat krasno preizkušeno disciplino, s katero so si stekli naši mladeniči občudovanje naših in ugled pred pošteni nasprotniki. Vsi

uspehi letošnjega škofjeloškega nastopa bi ne bili tako sijajni, ako jih ne bi venčala vzorna disciplina. Molče prezirati nasprotnike, noblesa v boju s surovinami, to naj je znak našega prodiranja med narod, ki nas ljubi, ker vidi v nas svoje najboljše, svojo bodočnost. Lepi današnji dan pa je rodil v nas idejo, ki jo tukaj izražam. Naj bi bila vsakoletna angeljska nedelja nedelja slovenske mladine na Brezjah. Kakor hodi verni Francoz molit v Lurd za nesrečno svojo domovino, in tamkaj pred Brezmadežno kličo: Bog čuvaj Francijo!, tako naj se zbira tudi slovenska mladina vsako leto enkrat na Brezjah in naj na tem svetem kraju kličo: Bog čuvaj slovensko domovino!

Z gromovitim navdušenjem je bil sprejet ta predlog, dolgotrajno odobravanje je pričalo, kako je bil povzet vsem iz srca.

Točno ob 4. uri so se telovadci ločili. Jeseniški so odkorakali v Lesce, radovliški v Radovljico, tržiški v Trzič, škofjeloški, šentviški in ljubljanski pa v Podnart.

V Kranju.

V Kranju so Ljubljančanje, Škofjeločani in Šentvidci izstopili in odkorakali proti Britofu pri Kranju. Mogočno so doneli rogovi naših telovadcev skozi staro mesto, v katerega so prišli ta dan prvič zastopniki treh telovadnih odsekov tako nepričakovano, tako mimogrede. Zaskovikala je kje zaman kaka sova, oglasil se je pobalin, priletel je iz griča med potjo v mesto kamen, toda vse to ni prav nič spravilo v slabo voljo naših mladeničev, ki so vsak dan navajeni barabstva pomilovanja in mnogokrat tudi zaničevanja vrednih zaslepljenih nasprotnikov. Veselo smo korakali skozi lepe vasi izven Kranja v idilični

Britof pri Kranju,

kjer nas je v hiši g. tovarnarja Zabreta sprejel veleč. gospod župnik iz Predoselj in gospod deželni poslanec Zabret. Med veselimi petjem in neprisiljeno zabavo je potekel hitro večer v gostoljubni hiši.

Ko smo se v vlaklu poslavljali drug od drugega, smo bili vsi edini, da je bil lep dan, da je bil eden najlepših v letošnjem letu.

Bratje, posvetim vas v novo plemstvo: bodite sejavci prihodnosti!

(Friderik Nietzsche.)

Miren pri Gorici.

(Mladeniški tečaj. — Javna telovadba.)

8. t. m. se je goriška mladina tako izkazala kot še nikoli tako dozdaj. Isti dan, ko so v Ljubljani zborovali pristaši »Svobodne Misli« in dan pozneje, ko so v Gorici svobodomiselnih učiteljev kovali načrte, kako ljudski naraščaj razkristjaniti, se je v Mirnu pri Gorici zbralo na stotine krščanske mladine k mladeniškem tečaju in javni telovadbi. Bila so zastopana društva: Rihemberg, Polubinja, Gorica (3), Podgora, Avče, Vrh, Orehovlje, Bilje, Vojarje, Podmelc, Cerkno, Ustje, Ravnice, Štandrež, Sovodnje, Štverjan. Zunanosti — slavolokov, sprejema, veselice itd. ne bomo opisovali — to so storili že goriški listi in naš kranjski dnevnik. V »Mladosti« zabeležimo, kar je neminljive vrednosti in vzpodbuda za nadaljni prepovor vse naše mladine, posebno pa goriške, ki nam je skoroda najbolj pri srcu, ker je sovražnik ondi še močan.

Mladeniški tečaj, ki se je vršil celo dopoldne, ni nič zaostal za škofjeloškim. Referentje so svoja predavanja sestavili vestno in skrbno. Govorili so J. Podlesnik, dr. Breclj, dr. Dermastia, F. Terseglav, urednik J. Kremžar iz Gorice. Poročila bo objavila »Mladost«, in pričujoči številki je objavljala referat F. Terseglavov, ki lahko služi mladeniški organizaciji za program v kulturnem boju, ki ga že bijemo in ga bomo v doglednem času morali še huje. Tu naj še posebej omenjamo izredno važni referat dr. Brecljev o spolnem zdravo- in vzgojeslovju, ki je za našo mladino temeljne važnosti. — Kakor kaže, uteg-

nemo doživeti še letos kak nadaljnji mladeniški tečaj, kar nas veseli. Hitro je prodrila ta lepa misel med naše fante!

O javni telovadbi objavimo to-le strokovno poročilo:

Pri javni telovadbi popoldne je nastopilo 45 članov odseka. Vseh telovadcev je bilo 62, med njimi 8 jeseniških, 2 iz Gorice, 2 iz Ljubljane, 5 iz Cerknega. Vzorno sestavljeni spored je nudil mnogobrojno zbranemu občinstvu najlepšo sliko sistematičnega dela v telovadnici. Pod vodstvom »Zvezinega« načelnika br. Jeločnika se je razvil efektno sestavljeni rajalni pohod, ki je bil izveden po zvokih koračnice, ki jih je svirala vojaška godba iz Gorice, popolnoma pravilno. Proste vaje so morale vsled eksaktne izpeljave navdušiti vsakogar. Prav tako vaje s palicami, ki so jih izvajali člani mirnskega odseka. Višek pa je bila telovadba na drogu, ki jo je izvajala vrsta jeseniških, ljubljanskih in goriških telovadcev. Same izbrane, vzorne točke, izvedene dovršeno tako, da so bile salve aplavza od strani občudujočega občinstva popolnoma zaslužene. Slikoviti rajalni pohod je zaključil poldrugo uro trajajoči spored. Da smo objektivni in strogi v kritiki, moramo omeniti pri prostih vajah samo to, da je bil pri nekaterih začetni tek nekoliko neenakomeren, kar pa je krivo to pri vseh naših javnih nastopih, da odseki nimajo glasovirja, da bi mogli po njegovi godbi vaditi proste vaje; ena sama skušnja z godbo pa ne more storiti vsega. Ako upoštevamo in moramo upoštevati to, se moramo čuditi nad toliko dovršenostjo, s katero nastopajo naši telovadci pri prostih vajah. — V Mirnu obstoji tudi ženski telovadni odsek, ki vzorno izpolnjuje stavljeno si nalogo, dati priliko članicam, ki so vse šivilje, da se telesno okrepe in utrdijo svoje zdravje, omajano vsled celodnevnega sedenja. — Mirnski telovadni odsek je tudi v tem oziru vzor-odsek, ker so se v njem člani zarotili proti, po Goriškem tako hudo razširjenem plesu in pa proti nič manj pogubnemu pijančevanju.

Zato: Na zdar! vrla ti goriška mladina, ki delaš vztrajno, uspešno, požrtvovalno za solučno lepo svojo domovino! Naprej tako po vsej Goriški! Pomnimo rek, ki smo ga postavili na čelo članku:

»Bratje, posvetim vas v novo plemstvo: bodite sejavci prihodnosti!«

Najmlajši brat.

Iz Gorice.

Dne 30. avgusta popoldne je bila ustanovitev telovadnega odseka v Gorici. Važen dan je bil to za našo goriško mladino. Tega so se dobro zavedali naši bratje iz Mirna in Podgore, ki so nas ta dan posetili. Iz Mirna je došlo 40 telovadcev, iz Podgore pa 20, da prisostvujejo ustanovitvi najmlajšega telovadnega odseka na Goriškem.

Došle goste je pozdravil br. Fr. Kremžar, nakar je pozdravljal telovadce br. Peter Klavčič. Nato je govoril br. dr. Dermastia o mladeniški organizaciji. Govoril je še br. Kremžar, nakar je bil izvoljen odbor. Predsednik je br. dr. Jožef Dermastia; podpredsednik br. Ivan Vodopivec; tajnik br. Fran Kremžar, blagajnik br. Franc Hvalič. Načelnik je br. Jožef Medvešek.

Po zborovanju so mirenski bratje na dvorišču pred »Slovensko krščansko-socialno zvezo« krasno izvajali proste vaje. Ko se je na poziv mirenskega brata Špacapana nabrala mala vsota za štrajkujoče delavstvo, smo se pristrčno poslovlili od Mirencev in Podgorcev, ki so v vrstah odkorakali skozi mesto proti domu.

Podgorskemu telovadnemu odseku je torej sledil kmalu telovadni odsek v Gorici. Kdo bi si bil mislil pred malo časom še, da bo danes deloval v Gorici telovadni odsek »Slovenske krščansko-socialne zveze«? Malokdo je pričakoval, da se bo našlo v Gorici mladeničev, ki bi imeli poguma nastopiti samostojno, brez strahu pred nasprotniki. Toda ustanovitev telovadnega odseka v Gorici dne 30. avgusta je pokazala, da je še mladeničev v Gorici, ki se ne dajo strahovati od nikogar, ki mislijo s svojo glavo. Pokazalo se je, da je mnogo izmed njih želji-

no čakalo in želelo, da bi se združili poštenu fantje v svojo lastno organizacijo, kjer bi se izobraževali duševno in telesno. Sedaj ko je odsek ustanovljen, se ponovnokrat čuje iz ust mladeničev: »Čas je bil, da se je ustanovil odsek, kajti potreben je bil.« Naše sokoliče, po domače tudi »sove« imenovane, pa je zadela ta vest zelo hudo. Ne morejo si misliti, da se bo odslej naprej poštena goriška slovenska mladina zbirala in organizirala preko visokih glav liberalnih inteligentov in preko surove liberalne mularije. Zato groze sedaj, da bodo začeli z osebnimi napadi in sramotjenjem po listih. Povemo pa tem ljudem to-le: Le poskusite, potem pa vas mi razkrinkamo do gola, potem posvetimo z veliko bakljo med vas same, česar pa posebno vaš načelnik ne bo prav nič vesel. Če bomo sprožili tudi mi svoje baterije, boste videli, da vas bode zapustilo še tisto par dobrih fantov, ki so danes še v vaših vrstah, kajti spoznali bodo, da taka družba ni zanje. Za druge vas pa ne zavidamo. Torej le glejte, da ste spodobni! Toliko za danes na račun sokoličev.

Mi pa bratje telovadci bodimo edini; bodimo si odkritosrčni, kakor so si odkritosrčni rodni bratje; pojdemo brez strahu na delo za naše ideje, ki edine morejo rešiti naš ljubljenski slovenski narod. Obenem pa se izobrazujemo med seboj, da bomo tako lahko pokazali: Mi smo izobraženi. Tisti pa, ki zaslužijo naslov nevednežev, so naši nasprotniki, ki verujejo le, kar bero po liberalnih listih in kar jim njihovi generali natrobijo na uho.

V našem telovadnem odseku so bratje večinoma delavskega in obrtnega stanu, pa tudi drugih je nekaj. A razlike po stanovih se med nami ne pozna. Med nami vlada en duh in ena misel. Ni dvoma, da bo zato naš telovadni odsek krepko prospeval in zbiral pod svojim okriljem pošteno goriško slovensko mladino. Zatorej bratje, kvišku srca! Na zdar!

Pomladno brstenje pred jesenjo.

Iz Podgore pri Gorici.

V nedeljo, dne 23. avgusta, se je ustanovil v Podgori telovadni odsek »Katol. slov. izobraževalnega društva Branik«. Ta odsek je tretji na Goriškem. Kakor čujemo, dobi kmalu še več bratov v goriški okolici. Lep je bil dan 23. avgusta za podgorske mladeniče. Veselih obrazov se je zbralo nad 20 mladeničev nedeljo popoldne v društvenih prostorih. Pod vodstvom brata Frana Kukoviča so se postavili v vrste in napravili še nekaj vaj, nakar so odkorakali doli proti glavni cesti, kjer so počakali na razpotju mirenskih bratov telovadcev. Povedati moram namreč, da so se podgorski mladeniči že poprej nekoliko urili v prostih vajah, vsled česar so tudi korakanje lepo izvedli. Mirenski bratje so kmalu prikorakali. Lepo jih je bilo videti, nad 30 samih vrlih, lepo-raščeni, zdravih telovadcev. Po navdušenem pozdravu, kateremu je prisostvovala velika množica ljudstva, vračajočega se od popoldanske službe božje, so vsi telovadci odkorakali v društvene prostore. — Tu je brat Božidar Brešan pozdravil telovadce z lepo deklamacijo »telovadske pesmi«. Nato je brat Kremžar iz Gorice navdušeno govoril o ciljih in nalogah mladinske in telovadske organizacije ter o dolžnostih telovadca. Mladina, posebno delavska mladina, ki jo čakajo še hudi stanovski boji, mora biti disciplinirana. Podgora stoji na meji med Slovenci in Lahi. Zato mora naša mladina biti npravno poštena in verna, ker le npravno, pošteno in verno ljudstvo se vzdrži lahko v narodnih bojih. — V imenu mirenskih telovadcev je pozdravljal novi odsek marljivi brat Vuk iz Mirna. Ko so mirenski bratje odkorakali, smo jih spremili ven, kjer smo se pristrčno poslovili od njih. — V odbor smo izvolili sledeče: predsednik je brat Andrej Paglavc, podpredsednik br. Franc Miklus, tajnik br. Božidar Brešan, blagajnik br. Anton Mikluš, blagajnika namestaik br. Franc Gulin. — Načelnik: brat Fran Kukoviča, podnačelnik br. Andrej Paglavc, vaditelj br. Ivan Kotnik.

Vaje imamo od zdaj naprej v krasni dvorani g. Št. Breganta, in sicer se iste vršijo vsaki torek in petek od 8. do polu 10. ure zvečer. Naraščaj, katerega število znaša do 30 članov, se vadi tudi dvakrat na teden.

Iskren pozdrav novemu telovadnemu odseku v solnčni Goriški. — Novim bratom-telovadcem prisrčen:

Na zdar!

Noben dan brez vspeha.

Radovljica.

13. septembra priredi naš odsek svojo prvo javno telovadbo. Vršiti se po sledečem sporedu: 1. Rajalni nastop. 2. Proste vaje. 3. Nastop radovljiških telovadcev: vaje s palicami. 4. Orodna telovadba. 5. Nastop jeseniškega vaditeljskega zbora. 6. Rajalni odhod. Začetek ob polu 6. uri popoldan. Po javni telovadbi koncert na vrtu hotela »Bastel«. Pri telovadbi in veselici sodeluje jeseniški orkester. Ni dvoma, da bo ta dan za nas, ki smo obkoljeni od najhujšega sovražnika, kar si ga je moč misliti, namreč od omejenega trškega liberalizma, ki mu je razun lastne ozkoglednosti in dobičkarskega »rodoljublja« ves ostali svet na vseh straneh zaplankan, — ni dvoma, da bo za nas ta nastop velikega pomena.

Vesel pa je za nas bil tudi skupni nastop vseh naših gorenjskih telovadnih društev na Brezjah, kjer smo se poklonili naši vladarici in prvemu slovenskemu cerkvenemu dostojanstveniku, nadškofu goriškemu. (Opis te lepe slavnosti smo priobčili na drugem mestu. O. ured.) Bratski gorenjski odseki so odkorakali pod vodstvom zvežnega načelnika A. Jeločnika skupno na Brezje iz Radovljice, kjer smo jih mi šli zgodaj zjutraj čakati na kolodvor. Pri tem smo zbudili tudi radovljiško zaspano inteligenco, zlasti, ker smo krepko trobentali, kar je zelo prestrašilo liberalce, med njimi tudi tistega »sokola«, ki je v Kranju pri nastopu gorenjskih sokolov nosil marlo. Sokolskemu trobentaču Korošču ni dalo miru, da smo trobentali, pa je še on začel, toda ker druge koračnice ne zna, je trobil gasilno, kar smo mi tako tolmačili, da v hiši gorenjskega malomestnega liberalizma gori. Ne morem popisati, kako zelo je nastop gorenjske krščanske mladine na Brezjah članom našega odseka vdihnil novega poguma, da vztrajajo na svoji težki postojanki, mogočen branik živih teles! Na svidenje! Na zdar!

Od našega najstarejšega odseka.

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

V nedeljo, dne 13. t. m., je priredil naš telovadni odsek drugo svojo javno telovadbo v ne še dveletni dobi svojega obstanka. Prvo javno telovadbo lansko leto smo priredili s pomočjo ljubljanskega odseka, letos pa smo nastopili samostojno. Sodelovalo je pri telovadbi 36 rednih članov in 24 članov naraščaja. Celi vsporod se je pod vodstvom vrllega našega načelnika, brata Zavodnika, kateremu je mnogo pomagal podnačelnik brat Rozman in vrli naš vaditeljski zbor, izvrstno obnesel. Lepo, prostorno telovadišče je kazalo mnogobrojno zbranemu občinstvu živo sliko našega dela in napredka. Nismo poklicani, da bi pisali kritiko o sebi, konstatujemo pa lahko z mirno vestjo, da smo si ta dan pridobili simpatije celega pošteno mislečega Šentvida in njegove okolice. Moč našega odseka pa je imponirala tudi članom ljubljanskega, viškega, D. M. poljskega, škofjeloškega in mengiškega odseka, ki so nas v lepem številu obiskali, za kar smo jim iz srca hvaležni. Pri javni telovadbi je sodelovala mengiška godba. Zavedne Šentviške gospodične in iz okolice so obdarovale telovadce z lepimi šopki. Po javni telovadbi se je razvila v telovadnici živahna veselica, pri kateri so nastopili tamburaši našega odseka. Goste je prisrčno pozdravil predsednik Blaž-Potočnikove čitalnice A. Kregar. Predsednik odseka, brat Zabret, pa je med navdušujočim svojim govorom izročil načelniku darilo telovadcev, srebrno uro z verižico. V imenu Z. T. O. je govoril njen podpredsednik, v imenu katoliškega dijaštva pa brat Rupnik. Veselica se je tudi v materijelnem oziru lepo obnesla, tako da bo dobila naša naša ljudska knjižnica, kateri v korist smo veselico priredili, lep znesek.

Tako delamo mi z lastnimi močmi vse v moralno korist mladine in v blagor lepe naše domovine. Zbrala

pa se je ta dan na vejo drevesa poleg telovadišča majhna četa sov. Prišle so se te sove učiti, kako dela in se razvija pravi ljudski in narodni Sokol. Naučili so se lahko mnogo. Toda sova je zoperna ptica. Tudi naše sove so pokazale vso svojo zopernost z nedostojnim vedenjem tako, da smo kmalu začeli dvomiti, ali so to prave sove, ali so samo — smrdokavre . . . Dosegli so ti šentviški »kulturosovc« toliko, da se sedaj zgraža nad njimi vsak pošten človek in da si bodo stariši temeljito premislili poslati katerega svojih sinov med to sovaško gručo. Vesel je teh ponočnih kratkoglednih ptic samo »Slovenski Narod« in pa tisti v Št. Vidu, ki zliiva vanj svojo gnojnico ter pravi, da razširja s tem kulturo!

Naš najsevernejši branik.

Iz Maribora.

Premagane so težave in zapreke, katere so se nam postavile nasproti pri ustanovitvi našega telovadnega odseka. Nič ni pomagalo našim nasprotnikom, četudi so hujskali na vse načine naše mladeniče, sramotili našo organizacijo z raznimi znanimi priimki — naš telovadni odsek se razvija krepko, da smo lahko ponosni nanj, ponosni na naše vrle mladeniče, ki se ne brigajo za razno sramotenje in nesramno napadanje od raznih strani, ampak se z veseljem oklepajo naše mlade organizacije in pridno zahajajo k vajam.

Prostor za telovadbo nam je dalo na razpolago »Katoliško delavsko društvo«. Do sedaj, ko še nismo imeli orodja na razpolago, smo telovadili samo redovne in proste vaje. V bodoče pa, ko dobimo od ljubljanskega telovadnega odseka bradljo na posodo, za kar se mu najpristrčneje zahvaljujemo, bomo telovadili tudi na orodju. Telovadi nas vsako uro povprečno 18. Upamo pa, da se bo to število kmalu povečalo na 25 do 30, ker se vedno priglašajo novi člani. Telovadne ure imamo vsako soboto od 8. do 10. ure zvečer. Sicer je to zelo malo, toda zadovoljiti se moramo, ker smo še za enkrat v tednu težko dobili dvorano. Izstopili so do sedaj trije člani, kar je prav, ker kdor ni naš, ne spada k nam. Radi tega, če izstopi par trmoglavežev, ljudi, ki niso niti našega mišljenja, pač ne odstopimo niti pol koraka od radikalnega postopanja, ker to bi bila ravno naša poguba. Upamo, da so bili ti trije prvi in zadnji. Ostalim telovadcem se bere veselje do telovadbe iz obraza. Da so udje našega odseka kažejo pa tudi javno s tem, da se vsi med seboj na ulicah pozdravljajo z »Na zdar«, kar je v Mariboru pač bolj nenavadno, posebno med priprostim mladeniči.

Bratje telovadci! Oklepajmo se z veseljem našega mladega telovadnega odseka, pokažimo s pridnostjo in vztrajnostjo našim nasprotnikom, kaj da zmoremo. Ne zadovoljimo se pa samo s tem, da zahajamo pridno k vajam, ampak prizadevati si moramo, da se naše število vedno veča: Prigovarjajmo svojim tovarišem in prijateljem, da stopijo v naše vrste. Ne brigajmo se za različno zasmehovanje in obrekovanje! Naj si nasprotniki brusijo svoje jezike kolikor hočejo, mi vztrajamo pri začetem delu vpoštevajoč rek: »Ni uspeha brez žrtve!«

Iz najlepše kranjske doline.

Vipava.

Kolikor bolj smo od nasprotne strani prezirani, s tem večjim veseljem delamo. Napravili smo si telovadnico, ki je 11 m dolga, 7 $\frac{1}{2}$ m široka in 5 $\frac{1}{2}$ m visoka. Naročili smo si tudi že drog in bradljo. V nedeljo, dne 30. p. m. nam je predaval gospod abiturijent Jež o »Kmetiskem položaju od leta 1848 pa do danes«. Posetilo je telovadnico precej mladine, kakor tudi mož in žena. — Po predavanju se je vršila običajna telovadna vaja. Še predno je bil nastop napovedan, je brat načelnik telovadil

nekoliko na ročkah, kar se mu v najhujšem kolebu vtrže vrv in nesrečni brat je padel na tla ter si ob zapestju leve roke zlomil kost. Mislili smo, da si je samo zvil, toda zdravnik je konstatiral, da je zlomljena. Kakor se vidi, je bila najbrže vrv narezana. Bratu načelniku v imenu vseh najglobljeje sožalje! — Mladeniči! Bratje telovadci! Ne ustrašite se preveč te nesreče, to nam naj bo v pouk, da vse orodje pregledamo, prej ko telovadimo. Gotovo je bilo tudi to krivo, ker je vrv bila vedno na prostem, posebno pa, ker je ležala skoro mesec dni v vodi! V kratkem bodo nove ročke napravljene v telovadnici. — V petek, dne 4. t. m., je prišel v Vipavo nov dekan Andrej Lavrič. Pri začetku trga je bil sprejem. Pet uniformiranih telovadcev se mu je poklonilo, na kar ga je pozdravil brat Rafael Premru.

V nedeljo, dne 6. t. m., sta imeli vipavska in goriška S. K. S. Z. skupno v Logu sestanek v spomin dvojnega jubileja. Deset uniformiranih in štirje neuniformirani telovadci vipavskega odseka, smo odkorakali ob 8. uri zjutraj v Log. Dospevši tja, so nam vipavska dekleta pripela krasne šopke. Četrť ure pozneje se je vršil slovesni sprejem došlih Goričanov. Predsednik vipavske zveze Marčič pozdravi došle, kakor tudi deželni poslanec J. Lavrenčič. Nato se prisrčno zahvaljuje dr. Breclj za bratski sprejem. Ob 9. uri so se vsa društva uvrstila v prostorni cerkvi. Po krasnem govoru je bila sveta maša, pri kateri so stregli naši uniformirani telovadci. Po službi božji so bili različni govori, deklamacije itd. S krasnim govorom nas je navduševal državni poslanec dr. Žitnik. To je bilo pred poldnem. Po kosilu je bila zopet prava veselica. Govor za govorom, deklamacija za deklamacijo. Ob 6. uri zvečer smo mi telovadci odšli z največjo zadovoljnostjo proti Vipavi. — Ker nam za telovadno orodje primanjkuje še do 85 kron, smo sklenili, da je par telovadcev nabralo prostovoljne prispevke pri udeležencih te slavnosti. Nabrali smo 39 kron 19 vinarjev. Vsem darovateljem prisrčna hvala! Orodje bo stalo 425 kron. — Veliko zanimanje kažejo mladeniči-okoličani za telovadbo. Le tako naprej! Na zdar!

Preko vseh in vsega.

Iz Jesenic.

V našem »Katol. delavskem društvu« se je na jesen zopet začelo živahno gibanje. Vrste se: predavanja in predstave, petje in godba, skratka vse, kar je potrebno in koristno za društvenika. Vsega tega se pridno udeležujejo tudi naši telovadci. In še več; dočim so med početnicami ponehale predstave, in ni bilo predavanj, so fantje z isto vnemo obiskovali telovadne ure, se pripravljali za razne večje in manjše prireditve, prirejali izlete itd. Zadnji čas so se n. pr. udeležili po nekaterih zastopnikih mladeniškega tečaja v Mirnu na Goriškem, dne 13. septembra pa nameravajo sodelovati pri javni telovadbi radovljiškega telovadnega odseka. — Tudi nasprotniki — Sokoli — ne mirujejo. Pa ne, da bi se vzgojevali in napredovali, ne, ampak njih glavno delo je, da zahrbtno napadajo z raznimi priimki in pesmicami naše fante. In to še celo takrat, ko nastopajo v kroju in vrsti. Mi bi tega ne omenjali, ker nam stvar več koristi kakor škoduje, omenjamo le zaradi tega, da opozorimo javnost na divjost in neolikanost jeseniških sokoličev, ki niso posneli po ptiču sokolu prav nič samozavesti in nastopa, ampak samo kremplje in kljun. Še celo možje, katerim se že dolgo zastonj cedé sline po županski stolici in po nezasluzenem križu, ne morejo skriti svojih svobodomiselnih krempljčkov in zapreti nemškutarskega kljuna. Mislim, da se vsak zaveden in odločen fant-telovadec jeseniškega odseka ne zmeni za take sirovosti, ampak v zavesti, da visoko stoji nad takimi vsakdanjimi, z zaplankano svobodo nadutimi fantiči in »možiči«, zasleduje preko vseh in vsega cilj, ki edini bistri um in blaži srce. Naprej do zmage!